

ÇEVRE ETİĞİ AÇISINDAN ESKİ ESER KAÇAKÇILIĞI İLE MÜCADELEDE POLİS TEŞKİLATI VE ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Zafer AKKUŞ
Emniyet Genel Müdürlüğü Dış
İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Tamer EFE
Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla
Mücadele Dairesi Başkanlığı

Prof. Dr. Nesrin ÇOBANOĞLU
G.Ü. Tıp Fakültesi, Tıp Etiği ve Tıp Tarihi Ana Bilim Dalı

Öz

Bu makalede; etik, çevre ve çevre etiği kavramlarının ne olduğu ve aralarındaki ilişki incelenerek, çevre etiği bağlamında çevre etiği yaklaşımlarında eski eser kaçakçılığının yeri tartışılacak, Türkiye’de eski eser kaçakçılığı ve polisin mücadelesi anlatılarak, çevre etiği

yaklaşımları açısından eski eser kaçakçılığı ile mücadele eden polis teşkilatı ve etkinliğinin değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Etiği, Polis Teşkilatı, Polis, Eski Eser Kaçakçılığı

POLICE SERVICES IN COMBATING SMUGGLING OF
HISTORICAL ARTIFACTS
AND THE ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF POLICING
SERVICES
IN THE SCOPE OF ENVIRONMENTAL ETHICS

Abstract

This article analyses what ethics, environment and environmental ethics are, and discusses the relations among them. It also explains the position of smuggling of historical artifacts in the framework of approaches in environmental ethics and evaluates the smuggling of historical artifacts in Turkey and the police services fighting against it by pointing out their efficiency in terms of the approaches of environmental ethics.

Key Words: Environmental Ethics, Police Organization, Police, Smuggling of Historical Artifacts

Giriş

Canlı ve cansız varlıkların birbirleriyle etkileşim halinde birlikte yaşadıkları ve canlıların kısmen veya tamamen etkilerinin bulunduğu çevrenin, insanın algı ve davranışları üzerinde etkisi bulunmaktadır.

Ekosistemin etken bir ögesi olan insan, yaşadığı doğal çevreyi anlama süreci içerisinde kendini geliştirerek, diğer canlı ve cansız varlıklar üzerindeki hâkimiyetini devam ettirmiş/ettirmektedir. Doğal çevrenin kendisine sunduğu toprak altı ve üstü zenginlikleri kullanmak suretiyle bilgi ve becerisi ile oluşturduğu yapay çevreden sosyo-kültürel yaşantısının her alanında faydalanma imkânına sahip olmuştur.

İnsan gereksinim duyarak ürettiği yapı ve eserler ile medeniyetlerin oluşumuna ve kültürel birikimine katkıda bulunmuş/bulunmaktadır. Son yüzyılda çevreye bütünüyle hâkim olan insan, yaşadığımız dünyada hava, su, toprak ve besin kaynaklarını bilinçsiz bir şekilde tüketmektedir. Bununla da yetinmeyen insan,

kendisinin oluşturduğu yapay çevreye ve içinde bulunan eski eserlere ekonomik, siyasi ve sosyal nedenlerle zarar vermektedir.

Yapay çevrede bulunan tarihsel ve kültürel çevrenin tahrip edilmesinin artmaya başladığı geçen yüzyılda, çevrenin bütünüünün korunmasına yönelik bilinçlenme hareketleri de başlamıştır. Etik ve çevre etiği kavramlarının gelişimi bu bilinçlenme hareketleri sonucunda ortaya çıkmıştır.

Keleş ve Ertan'a göre (2002) etik, davranışlarımıza yön veren değerler ve ilkeler olunca, insanın doğaya bakış açısı da etiğin ilgilendiği alana girmektedir. Bununla birlikte insanın doğaya ve doğada bulunan canlı ve cansızlar ile ilişkileri, etik yaklaşımı oluşturmaktadır. Yalnızca insanlar arasındaki ilişkilerde ortaya konan değer ve ilkeler topluluğu olarak düşünülen geleneksel etik söylemi, insan dışındaki çevre ve bu çevrede bulunan diğer canlı ve cansız varlıkları da içine alarak çevre etiği yaklaşımlarının temelini oluşturmuştur. Çevre etiği, insanın yaşadığı çevre ile ilişkilerini kapsayacak ve geliştirecek şekilde genişlemiştir.

Bugün tarihsel ve kültürel çevrelerde bulunan eski eserlere karşı zarar verme ve yağmalama her türlü tedbir alınmasına rağmen devam etmektedir. Yaşanan bu çevre probleminde; Nasıl algılamalı? Davranış biçimleri ne olmalı? Doğru ve yanlışları nelerdir? İnsan ne yapmalı? soruları etik yaklaşımımızı oluşturacak ölçütler arasında bulunmaktadır. Eski eserlerin korunmasında veya bu eserlerin

kaçakçılığının önlenmesinde yukarıda belirtilen sorulara ilişkin vereceğimiz cevaplar, etik olarak konuyu algılamamızı, değer ve ilkelerimize uygun olarak verdiğimiz önem ile hangi düzeyde içselleştirdiğimizi ortaya çıkaracaktır.

Çevre etiği anlayışı son yarım yüzyılda diğer etik anlayışlara bilimsel bakış açısı kazandırması ile yeni düşünce akımlarının ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır. Güvenlik alanında yayınlanan dergilerde çevre etiği ve polis kavramlarını birlikte içeren araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bu anlamda eski eser kaçakçılığı ile mücadele eden polis teşkilatı mensuplarının çevre etiği konusunda yeterli bilinç ve farkındalığa sahip olmadığı değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, literatür taraması yapılmış olup, çevre etiği açısından Türkiye’de eski eser kaçakçılığı ile mücadele eden polis teşkilatı ve etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın polis teşkilatının eski eser kaçakçılığı ile mücadelesinin daha sağlıklı ve sağlam temellere oturmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Etik, Çevre ve Çevre Etiği İlişkisi

Etik sözcüğü, yunanca “karakter” anlamına gelen “ethos” sözcüğünden türetilmiştir. Etik, insanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları, kuralları,

doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaksal açıdan araştıran bir felsefe disiplindir (İnal, 1996, s.43). Etiğin ilgi alanı, insanın bütün davranış ve eylemlerinin temelini araştırılmasıdır.

İnsanın davranış, kural ve modellerine gönderme yapan etik terimi, sistem olarak bir kurallar bütünüdür (Changeus'den aktaran Ertan, 2004, s.95). Etik,insanın sosyal yaşantısında duyduğu ihtiyaçlardan ortaya çıkar, hak ve hukuk kavramları ile benzerlik gösterir. Etik değerler, gelişen süreç içerisinde toplumsal hayatın kurallarına dönüşerek, pozitif hukuk metinleri ile hakların ve hukukun iskeletini oluşturur (Keleş&Ertan, 2002, s.199).

Etik, toplumda bireyin çevresi ile olan ilişkilerinde davranış kalıplarımızı ahlaktan farklı ve felsefi açıdan ele alan bir alan olarak algılamamızı sağlar (Ertan, 2004, s.95). Hangi davranışın doğru ya da yanlış olduğunu ortaya koyan ilke ve değerler etik yaklaşımı oluşturur (Changeus'den aktaran Ertan, 2004, s.95). Etik değerler ile insanların bireyler arasındaki ilişkilerinde gerçekleştirebileceği fiil ve yaşantı imkânları olabilmektedir. Kimi bireylerin yaşamında bu imkânları gerçekleştirebilmektedir. Bu imkânları gerçekleştirmekle insanlar, etik değerleri gerçeklik düzlemi içine almaktadır (Kuçuradi, 1999, s.79).

Etik ve çevre kavramları arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Geçmiş, günümüz ve gelecekte insanların tutum ve davranışlarını iyi (doğru) eylemlere doğru yönlentmeyi amaçlayan bir değerler sistemi olarak etik, çevre bağlamında değerlendirildiğinde,

çevreye ilişkin değerler bütünü, buna bağlı olarak da doğaya ve bütün canlılara saygı ilkelerini anlatır. Çevre, bütün canlı varlıkların yaşamlarını sürdürdükleri, farklı şekillerde etkilendikleri ve etkiledikleri bir ortamdır (Keleş & Hamamcı, 2002, s.22).

İlgi alanını insan ve toplumla sınırlı tutan etik kavramı, son dönemlerde insan dışındaki canlı ve cansız varlıkları da içine almıştır. İnsan davranışlarını yönlendiren ilke ve değerler olarak etik, sadece insanlar arasındaki ilişkileri değil, insan ve diğer canlı türler ile cansız varlıklar arasındaki ilişkileri de konu alan çok geniş bir alan olma yolunda ilerlemektedir (Ertan, 2004, s.95). Etik alanlar içinde alt dallardan birisi olan çevre etiği, bugün çevre sorunlarıyla mücadelede önemli bir yol olarak görünmektedir (Kuçuradi, 2000, s.24).

Keleş ve Ertan'a göre (2002), insanın çevresi ile olan ilişkileri belirli aşamalardan geçmiştir. Birinci aşama, insanın doğayı anlama ve ona uyum sağlamasıdır. İnsanoğlunun eylemleri neticesinde çevre problemlerinin ortaya çıkması ile beraber insanın doğayla mücadelesinin başlaması ikinci aşamayı oluşturmuştur.

Üçüncü aşamada insanın çevre sorunlarının boyutlarının farkına varması neticesinde, çevreye ilişkin sorunlara yönelik çözüm yollarının arandığı dördüncü aşamaya geçilmiştir. Son aşama ise, insanın içinde yaşadığı çevrenin parçası olduğunu anlayarak, çevre etiği yaklaşımlarının ortaya çıktığı ve etik yaklaşımın insan ve diğer canlı türleri ile cansız varlıklar arasındaki ilişkileri de konu alan çok

geniş bir alan olma yolunda ilerlediği yaşadığımız zamana kadar devam eden bir süreçtir.

Çevrenin insan ve diğer bütün canlı varlıklar için hayat alanı olması ile birlikte insan ögesinin etken olduğu çevre sorunlarının, etik yaklaşımlar çerçevesinde değerlendirilmesine gereksinim duyulmaktadır. İnsanın, doğa ve diğer canlı ve cansız varlıklarla ilişkileri, canlı varlıkların kendi aralarındaki ve cansız çevreyle ilişkileri ile birbirlerinden etkileşimlerinin yaşandığı çevrenin korunması, çevre etiğinin temelini oluşturur. Çevre etiği, insanın doğa ve doğa unsurları ile ilişkisinin nasıl olması gerektiğini sorgulamaya ve iyi (doğru) davranışın ne olduğunu belirlemeye çalışmaktadır. Çevre etiğinin amacı, doğanın korunması yanında insanın mutlu olmasını da sağlamaktır (Kılıç, 2008, s.37).

Yaşadığımız yüzyılda etik bir davranış olan çevreye saygı, insanın kendisine, tüm canlılara ve onların yaşam alanlarına saygısının ortak bir sonucu olarak görülmekle beraber, gelecek kuşaklara karşı duyulan sorumluluk anlayışının da bir anlatımı olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle çevreye ait değerler arasında bulunan eski eserleri korumakta, insanın gelecek kuşaklara karşı duyduğu sorumluluk açısından etik bir sorun olarak anlaşılmaktadır.

Günümüzde etik kavramının ilgilendiği en önemli konulardan birisi de doğal ve kültürel çevreyi koruma amaçlı yapılan çalışmalardır. Bugün insanın gereksinim duyarak uygarlık tarihi içinde doğrudan ve çevresiyle birlikte oluşturduğu eski eserleri koruma, hem

ulusal hem de uluslararası alanda bir çevre sorunu olarak algılanmaktadır. Bu anlamda, Türkiye'nin zengin kültürel çevre değerleri olan eski eserlerin korunması ve korunarak yaşatılmasının sağlanması da, insanların bu konuda duyduğu sorumluluğa ve etik anlayışa bağlıdır.

Çevre Etiği Yaklaşımları ve Eski Eser Kaçakçılığı

Son yıllarda ortaya konulan etik kavramlar, tüm ekosistemin kendine özgün değerleri olduğu inancında birleştiğini desteklemektedir. Çevreyi korumak için yalnızca bilinçli olmanın veya “çevre bilinci” oluşturmak için gayret göstermenin yeterli olamayacağı sonucu ortaya çıkmıştır. Çevre etiği, klasik etik düzenin sınırlarını genişleterek, toprak, su, bitki, hayvan gibi canlı ve cansız doğal yapı ve değerleri kapsadığı görüşü ağırlık kazanmıştır (Yiğit, 2007, s.4). Çobanoğlu ve Ergün ise (2012); “çevre etiğini, uygulamalı ve meslek etiği dalı olarak” değerlendirmektedir (s.111).

Kuçuradi'ye göre (2000);

“Bugün çevre etiğinden beklenen, bize-karar verenlere ve sıradan insanlara, yetişkinlere ve çocuklara-şu anda yaşayan insanların ve gelecek kuşakların, daha sağlıklı yaşayabilmesi şöyle dursun, varlığını

sürdürebilmesi için neyi yapmamız ve neyi yapmamamız gerektiğini söylemesidir” (s.28).

Genel olarak insanlar ile doğal çevreleri arasındaki ahlaki ilişkilerin sistemli olarak incelenmesini öngören çevre etiği, ahlak kurallarının insanların doğal dünyası karşısındaki davranışlarını yönettiğini ve yönetmesi gerektiği üzerinde durur (Des Jardins, 2006, s.46). Çobanoğlu ve Demirbaşa göre (2003); çevre etiği üzerine geçmişte insan merkezli, canlı merkezli ve çevre merkezli etik yaklaşımı olarak değerlendirmeler yapılmıştır.

İnsan Merkezli Etik

İnsanı diğer canlı ve cansız varlıkların dışında tutan ve onu merkeze alarak geleceğe yönelik çıkarlarına göre davranışlarını belirleyen bir görüş perspektifinde ortaya çıkmıştır.

Aristoteles’e göre bitkilerin hayvanlar için hayvanların ise insan için var olduğu düşüncesi insan merkeziliğin en sıkı biçimini kendinde bulur. Protagoras’un “insan her şeyin ölçüsüdür.” düşüncesi ulaşılan temel ilkeyi şekillendirmesi açısından önemlidir (Keleş & Ertan, 2002).

Murdy’ye göre insan, evrim süreci içinde ortaya çıkan ve dünya egemenliğini elde ederek yeryüzünü yeniden dizayn etmiş/etmektedir. İnsan; bilim, kültür ve sanatın oluşturulmasında başrolde dir. Bu oluşum sürecinde çevreyi bozmuş, ancak sevgi, adalet ve güzellik kavramları en mükemmel ifadesini insanın doğasında

bulmuştur. Bununla birlikte bu değerlerin geliştirilmesi ve korunması insanın varlığı ile mümkün olacaktır (Ünder, 1996, s.144).

İnsan merkezli etik yaklaşımında araçsal ve içsel değer kavramları önemli bir yere sahiptir. Çevre felsefesinin içinde bulunan araçsal değer yararlılığın bir işlevidir. Bir nesne gündelik yaşamda kullanıldığı sürece, o nesne araçsal değere sahiptir. Çevre sorunlarının kaynağı çevrenin araçsal değerinden kaynaklanmaktadır.

Bitki ve hayvan türlerinin korunamaması, hava, su ve toprak gibi insanların yaşamlarını sürdürecektür olguların iyi değerlendirilememesi, küresel sıcaklığın artmasının önlenmesine yönelik yeterli tedbir alınmaması, sanayi ve teknolojinin bilimsel metotların dışında kullanılması nedeniyle çevre kirliliğinin ve sağlığının bozulmasının önlenememesi çevre sorunlarının arasında yer almaktadır. Bu sorunların aslında çevrenin araçsal değerini, yine çevre de yaşayan insanların çıkar ve gereksinimleri tarafından tutsak altına alındığını göstermektedir.

Doğanın sadece araçsal değerinin güçlü bir biçimde ifade edilmesi çevrenin insanların çıkarları ve ihtiyaçları tarafından esir alındığını gösterir ve insan gereksinimleri arasında bir dengenin sağlanması zorunluluğunu ortaya koyar (Des Jardins, 2006). Bu dengenin Çobanoğlu'nun da (2009) belirttiği gibi etiğin insan eylem

ve davranışlarına bağlı ortaya çıkan değerler felsefesinde olan “iyi-kötü” değerlendirmelerinin sonucunda sağlanmasıdır.

İçsel değer, değerlendirmeyi yapanın varlığından bağımsız olarak kabul eder. Bir nesne hem kendi içinde hem de kendisi için bir değere sahipse içsel değerinin varlığından söz edilebilir. Eski eserlerin bulunduğu tarihi ve kültürel yapılar, sağladıkları yararların ötesinde bir değere sahiptirler. Ancak birçok çevre sorunu doğada tanıdığımız içsel değere dayanmakta ve genel anlamda kendi durumu ve şekli ne olursa olsun içsel bir değere sahiptir. İnsan eli değmemiş doğa alanları, parkları, güzel manzaraları, anıtları ve eserleri gibi değerleri pek çok insan tarihin ve geçmişten kalan mirasın bir parçası olduğu için değerli sayar ve ayrı bir önem verir. İnsan davranışları sonucunda çevrenin içsel değerinin yitirildiği veya ona saygı duyulmadığı ortaya çıkmaktadır (Des Jardins, 2006).

İnsan merkezli etik yaklaşımı benimseyen bilim adamlarının görüşlerinden şu anlamı çıkarmak mümkündür: “Önce insan ve her şey insanın iyiliği ve yararı.” İnsan çıkarlarını uzun veya kısa vadede korumak günümüzün ya da gelecek nesilleri gözetmek açısından bu yaklaşımın temelini oluşturmaktadır. Ancak bu yaklaşımlar insan-çevre arasındaki ilişkileri açıklama ve düzenlemede yetersiz kalmıştır. Bu yetersizlikler, bütün dünyayı tehdit eden çevre sorunlarını insan ile karşı karşıya getirmiştir. Ayrıca canlı merkezli ve çevre merkezli etik yaklaşımlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Keleş & Ertan, 2002).

İnsanoğlunun bilinçli olarak doğrudan veya doğa aracılığı ile oluşturduğu ve eski eser olarak tanımladığımız değerlerin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda günümüz insanı bilinç ve farkındalık sorunu yaşamaktadır. İçsel bir değer atfedilen bu eserlerin tahribatının veya kaçakçılığının yapılması, önce insanı ve insan yararını merkeze alan bu etik yaklaşımı açısından sorun teşkil etmese de insan-çevre ilişkilerini olumsuz etkilemektedir.

Canlı Merkezli Etik

İnsan merkezli çevre etiği yaklaşımın aksine doğada yalnızca insanların değer ve öneme sahip olması görüşünü reddeden bir yaklaşımdır. Etik ilgi alanını insan dışındaki canlılar topluluğunun tamamını kapsayacak şekilde oluşturur. Bu yaklaşım canlı varlıkların değeri, önemi ve bu doğrultuda haklarının bulunduğu görüşüne dayanmaktadır (Keleş & Ertan, 2002, s.193).

Des Jardins (2006) canlı merkezli etiği bütün yaşamın içsel bir değere sahip olduğunu varsayan kuram olarak kabul eder. Albert Schweitzer'in yaşama saygı ilkesi canlı merkezli etik yaklaşımın ilk örneklerinden birisidir. Schweitzer (Schweitzer'dan aktaran Keleş & Ertan, 2002, s.194) yaşamın kutsallığı inancını rehber edinerek "yaşama saygıyı" temel değer ve anlam olarak kabul eder. Ancak yaşama saygı etiği bütün canlı varlıkları içine almasına rağmen cansız

varlıklar ilgi alanının dışında kalır. Ünder'e göre (1997) yaşama saygı yaklaşımı insanı temele alır.

Derin ekoloji, insan ve doğa kavramlarını birbirinden ayıran insan merkezli yaklaşımı kesin olarak reddeden insan ve doğayı bütüncül olarak ele almaktadır. Arne Naess'e göre (Naess'den aktaran Ünder, 1997, s.11) “biyosferdeki bütün canlıların kendilerini gerçekleştirmeye eşit ölçüde hakları olduğu” bir değer yaklaşımıdır.

Naess'in “kendini gerçekleştirme” sezgisi, sadece insan olmayıp tüm canlıları kapsayıcı niteliktedir (Keleş & Ertan, 2002, s.196). Naess'in ekoloji yaklaşımında bulunan sığ ekoloji hareketi ise, ekolojiden sadece teknik normlar çıkaran kaynakların tükenmesi ve kirlenmeye karşı mücadelede sınırlı olan temel hedefi gelişmiş ülkelerdeki insanların sağlık ve refahını düşünen bir yapıya sahiptir (Ünder, 1997, s.10). Bu yapıya karşı derin ekoloji hareketi insan ve çevre ilişkilerini düzenlemekte insan merkezli etik yaklaşımlarını yetersiz bulduğundan canlı merkezli bir etik düşüncesini desteklemektedir (Keleş & Ertan, 2002, s.196).

Leopold'ün “yeryüzü etiği” (çevre merkezli olarak da değerlendirilmektedir.) eşitlik içerisinde bir ekosistemin formüle edildiği doğal kaynakların “var olma hakları” canlı topluluğun bütünlüğünün parçaları olmaları anlamında algılanmaktadır (Leopold'den aktaran Keleş & Ertan, 2002, s.194).

Medeniyetlerin, tarihsel ve kültürel kimliğini oluşturan eski eserlerin kaçırılması, tahrip edilmesi veya bozulmasının ilgi alanı insan dâhil bütün canlı varlıkları içine alan bu etik yaklaşımı içinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

Çevre Merkezli Etik

Ekosistemi oluşturan canlı ve cansız bütün varlıkları temel olarak bakış açısını oluşturan yaklaşımdır. Bu yaklaşım bütün yaşam biçimlerinin eşit haklarının olduğunu savunur. Bu haklar içerisinde insanın herhangi bir önceliği veya ayrıcalığı bulunmamaktadır (Ertan, 1998, s.137).

Tabii kaynakların hızla bitme noktasına geldiği dünyada ekolojik dengeyi koruma düşüncesiyle insan merkezli etik anlayışa alternatif olarak ortaya çıkan bir yaklaşımdır (Çobanoğlu & Ergün, 2012, s.114). Bu yaklaşım bütüncül çevre etiği olarak da adlandırılmaktadır (Kılıç'tan aktaran Mahmutoğlu, 2009, s.106).

Keleş ve Hamamcı'ya göre (2005); ekosantrizm, çevre ve çevre değerlerine yönelik yaklaşım olup, doğaya doğa olduğu için saygı duyulması gerektiği düşüncesindedir. Etik ilgi alanında, insanların doğaya rasyonel değil, duygusal bir sorumluluğu olduğunu varsayar. Bu yaklaşımda “bütün olarak çevreye” ya da doğaya değer verilmektedir (Keleş & Ertan, 2002, s.197).

Çevre merkezli yaklaşım insanı doğanın efendisi değil, ekosistemin bir parçası olarak görür. Bu görüş ilgi alanını cansız varlıkları ve doğanın bütünlüğünü içine alacak şekilde genişletmiştir (Keleş & Ertan, 2002).

Yararcı (Utiliteryan) yaklaşımın canlı ve cansızların var olduğu çevrenin korunmasına katkı sağladığı düşünülmektedir. Çevreye karşı yapılan/yapılacak hizmetler, güvenlik hizmeti gibi kamusal bir hizmet biçimi olduğundan, çevre koşullarının istenilen düzeyde devamının sağlanması ve sürdürülebilir olması toplumda yaşayan bütün bireyleri ilgilendirmektedir (Çobanoğlu & Ergün, 2012).

Roderick F.Nash'ın “Doğa Hakları” adlı eseri, yeryüzü merkeziliği yaklaşımı, Sessions'ın Thoreau yorumu, Golding'lerin cansız varlıkların haklarına ilişkin düşünceleri çevre merkezli etik anlayışına ilişkin örnekler arasında bulunmaktadır (Keleş & Ertan, 2002, s.198).

Yapay çevrede insanlar tarafından yüzyıllarca süren çalışmalarla oluşturulan tarihsel ve kültürel değerlerin korunmasının, doğada cansız varlıkları da ekosistemin bir parçası olarak kabul eden çevre merkezli etik anlayışına uygun olduğu değerlendirilmektedir. Çevre merkezli etik açısından da sürdürülebilir kalkınma anlayışının eski eserlerin korunmasına yönelik toplumun yararını gözeten en iyi yaklaşım olarak algılanabilir.

Eski eser kaçakçılığı, bir toplumun doğal ve kültürel mirası niteliğindeki kültür ve tabiat varlıklarının bilimsel amaç ve yöntemden uzak olarak kaçak kazılar ve soygunlarla yalnızca maddi amaç güdülerek ele geçirilmesi, eserin ticari bir meta gibi görülerek yurt içinde ve yurt dışında pazarlanması ve üzerinden kişisel çıkar sağlanmasıdır (Karaduman, 2007, s.18). Suçun insan merkezli bir nitelik taşıması, çevrede bulunan diğer canlı ve cansız varlıkların da gerektiğinde her türlü zarar verilebileceğini de ortaya koymaktadır.

İnsan ve canlı merkezli etik yaklaşımları, insan ve diğer canlı varlıkları esas alarak ve onların hakları ile çıkarlarını koruyan bir anlayışı oluşturmuştur. Bu yaklaşımlar, insan katkısı ile çevrede oluşturulan eski eserlerin korunmasına veya eski eser kaçakçılığına karşı davranışlarımızı yönlendiren değer ve ilkelerle doğru orantılı değildir.

Curi (2000) insanın çevrenin hâkimi değil, canlı ve cansız bütün varlıkların olduğu evrenin koruyucusu olmasının gerekliliğini savunur. Eski eser kaçakçılığı, çevre ve insan değerlerinin kaybolması ile çevrenin tahrip olmasına neden olmaktadır. Pieper'e göre (1999) insanı ekosistemin parçası olarak bütüncül değerlendiren ve ekolojik normlara bağlı oluşturan çevre merkezli yaklaşımın, eski eser kaçakçılığına karşı etik değer ve ilkelerini kapsayıcı bir özellik taşıdığı ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de Eski Eser Kaçakçılığı ve Polisin Mücadelesi

Eski eserler, insanlığın geçmişi ile geleceğini birbirine bağlayan çok değerli tarihsel ve kültürel çevre hazineleridir. Bir toplumun tarihsel ve kültürel birikiminden oluşan eski eserlerin yok edilmeleri halinde yerine yenilerinin konulmasının mümkün olmaması da değerlerini daha da çok artırmaktadır.

Avrupa’da 18. yüzyılda sanayi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte ekonomik düzeyi yükselen halkın eski eserlere karşı ilgisi artmıştır. Koleksiyonculuk ve müzecilik faaliyetleri çerçevesinde birçok örgütlenmeler oluşturulmuştur. Bu örgütlenmeler neticesinde eski eser bakımından zengin bir kültürel mirasa sahip Anadolu ve Akdeniz ülkeleri, Avrupalı gezginler, diplomatlar ve kötü niyetli bilim adamları tarafından yağma edilmeye başlanmıştır (Karaduman, 1999).

Osmanlı İmparatorluğu’nda eski eserleri koruma anlayışı, dinselîği ya da gündelik yaşamda topluma sağladığı işlevi açısından bir önem taşımaktaydı. Geçmişte yaşamış medeniyetlerin bıraktıkları eserlerin korunmasının hukuki bir çerçeveye oturtulması 19. yüzyıldan itibaren başlamıştır (Akkuş, 2009, s.2). İlk 1869 yılında olmak üzere, 1874, 1884 ve 1906’da Osman Hamdi Bey’in öncülüğünde çıkarılan Asar-ı Atika Nizamnameleri eski eserlerin hukuksal olarak korunmasında ilk ciddi çaba olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu hukuki düzenlemelere rağmen, gerek toplumda yeterli kültürel bilincin

oluşmaması, gerekse kanun uygulayıcılarının yeterince önemsememesi nedeniyle, Osmanlı toprakları içinde pek çok eski eser Avrupa ülkelerine götürülmüştür (Çal, 1991; Özdoğan, 2001).

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra eski eserlere verilen önemin arttığı ve korumaya yönelik kurumsallaşmaya doğru adımların hızlandığı bir sürece girilmiştir. Atatürk'ün önderliğinde yeni rejim, Türkiye'de yaşamış uygarlıklara ait eserlerin ortaya çıkarılması ve korunması konusunda gereken teşviki yapmıştır (Akkuş, 2009, s.2).

Bu çalışmalar çerçevesinde, Ahlatlıbel kazısı Atatürk'ün emriyle 1933 yılında başlamıştır. Alacahöyük'te 1935 yılında yapılan kazılar, Türkiye'nin Hitit eserleri açısından zenginliğini ortaya çıkarmıştır. Bu ülkenin tarihine olan ilgi, Atatürk'ün Ankara'da merkezi bir Eti (Hitit) Müzesi'nin kurulması fikrini ortaya çıkarmasıyla farklı bir boyut kazanmıştır. Genç Cumhuriyet, Mustafa Kemal Atatürk'ün "Türkiye Cumhuriyetinin temeli kültürdür" düşüncesine uygun olarak, eski eserlere büyük önem vermiş ve Anadolu'da müze örgütünü geliştirmek için büyük bir çaba sarf etmiştir. Amerika'ya 1922 yılında götürülen Sard eserlerinin iadesinin sağlanması Genç Cumhuriyet'in eski eserlerin kaçırılmasına karşı gösterdiği duyarlılığı ortaya koymaktadır (Karaduman, 2007, s.37)

Revize edilerek 1930 yılında düzenlenen Asar-ı Atıka Nizamnamesi 1973 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Eski eserler ile ilgili 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu 1973 yılında yürürlüğe girmiştir.

Anılan yasadan 10 yıl sonra 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 1983 yılında yürürlüğe konulmuştur. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5226 Sayılı Kanun 2004 yılında çıkarılmış ve 2863 sayılı yasanın bir bölümü değiştirilerek, yeni maddeler eklenmiştir. Yirminci yüzyılın son 20 yılı ile 21. yüzyılın başlarında yapılan mevzuat değişiklikleri ile eski eserlerin korunması ve kaçakçılığının önlenmesine yönelik hukuksal çerçeveye oturtulmuş ve halen çalışmalar devam etmektedir.

Türkiye’de eski eserlerin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda yıllardır süregelen ihmal, bilinçsizlik ve yağmanın sonucunda geline nokta bu eserleri tümüyle olmasa bile büyük kısmını kaybetme noktasında bulunmaktadır (Yeter, 2001).

İnsanlığın geçmişi ile geleceği arasında köprü vazifesi gören eski eserleri korumak, kaçırılmasını önlemek de polisin öncelikli görevleri arasında yer almaktadır. Topluma güvenlik gibi çok önemli bir kamu hizmeti sunan polis teşkilatının görevlerini, kendisine yetki veren yasalar ve meslek etiği ilkeleri çerçevesinde yerine getirmesi eski eser kaçakçılığı ile mücadelesinde göstereceği başarının en önemli faktörlerindendir. Emniyet Genel Müdürlüğü ve İl Emniyet Müdürlükleri bünyesinde, yurt dışından Türkiye’ye ve Türkiye’den yurt dışına yönelik veya yurt içinde çeşitli yollardan yapılan eski eser kaçakçılığını polisiye teknik ve yöntemler kullanılarak

önlenilmesinde önemli çalışmalar gerçekleştirmektedir (Efe, 2004, s.82).

Eski eser açısından zengin fakat ekonomik açıdan fakir ülkelerden, ekonomik açıdan zengin ülkelere doğru gelişen eski eser trafiği, legal veya illegal ayrımı yapmadan yoğun bir şekilde devam etmektedir. Ülkelerin kendi eserlerine sahip çıkmaları ve kaçırılan eski eserlerinin takipçisi olmaları nedeniyle, uluslararası alanda eski eserlerin korunması meselesi gündeminde önemli yer tutmuş ve ülkelerin milli kültür miraslarını koruma hakkı ve ödevi konusunda önemli adımlar atılmıştır (Özel, 1998, s.6). Eski eser kaçakçılığı da günümüzde bireysel ve lokal bazdan çıkmış, organize bir şekilde yürütülür hale gelmiştir. (Efe, 2004, s.82).

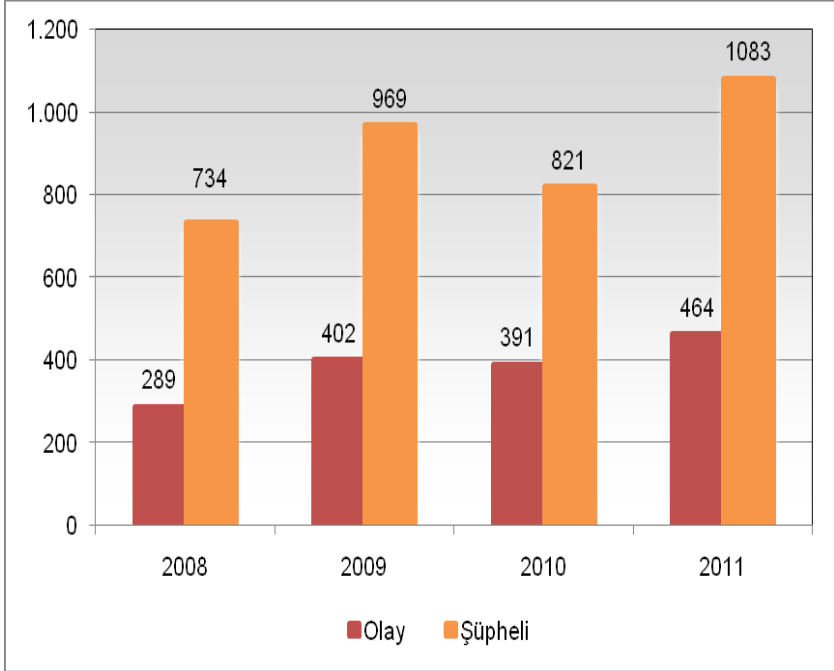
Eski eser kaçakçılığı ile mücadelede, polis tarafından 2010 yılında 22'si planlı olmak üzere toplam 391 operasyon gerçekleştirilmiştir. Yapılan operasyonlarda 821 şüpheli şahıs yakalanmış ve bu operasyonlarda 26.038 adet sikke ile 6.574 adet eser olmak üzere toplam 32.612 adet kültür ve tabiat varlığı ele geçirilmiştir ("EGM KOM D.B. Raporu", 2011, s.100). Ayrıca, 2010 yılında yapılan operasyonlarda uluslararası bağlantılı bir suç organizasyonu da çöktürülmüştür.

Eski eser kaçakçılığı ile mücadeleye ilişkin 2011 yılında, polis tarafından toplam 464 operasyon gerçekleştirilmiştir. Yapılan

operasyonlarda 1083 şüpheli şahıs yakalanmış ve bu operasyonlarda toplam 25.273 adet kùltùr ve tabiat varlığı ele geçirilmiştir.

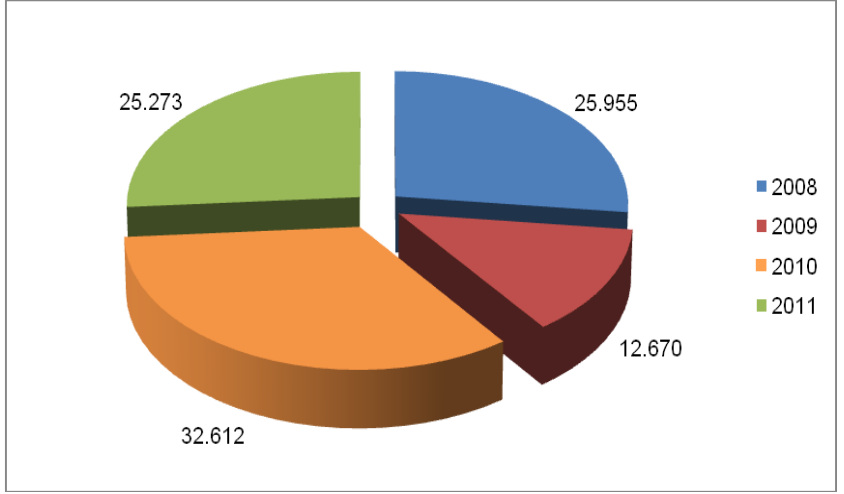
Eski eserlerin tamamına yakını, eski eser kaçakçılığının örgùtsel yapısı içerisinde ilk sırada yer alan “kaçak kazıcılardan” ele geçirilmektedir. Dolayısıyla söz konusu eski eserlerin örgùtsel yapı içinde en son aşamada yer alan ve yurt dışına satışını yapan “pazarlamacılara” ulaşmadan ele geçirilmesi, suçla etkin bir şekilde mùcadele edildiğinin bir gùstergesidir (“EGM KOM D.B. Raporu”, 2011, s.100). Tùrkiye genelinde 2008-2011 yılları arasında, polisin eski eser kaçakçılığı ile mùcadelesine ilişkin olay ve şüpheli sayısını gùsteren tablo Grafik-1’de, ele geçirilen eski eser-sikke miktarını gùsteren tablo Grafik-2’de belirtilmiştir.

Grafik-1 Yıllara Göre Eski Eser Kaçakçılığı Olay ve Şüpheli Sayısı

Kaynak: EGM KOM Daire Başkanlığı

Grafik-2 Yıllara Göre Ele Geçirilen Eski Eser-Sikke Miktarı (adet)

Kaynak: EGM KOM Daire Başkanlığı

İstatiksel veriler incelendiğinde, Türkiye’de eski eser kaçakçılığına ilişkin suçlarda artış gözlenmektedir. Türkiye’nin anılan suçtan zarar gören ülkelerin başında gelmesine rağmen polisin sistemli çalışmaları ve yapılan başarılı operasyonlar, suçun önlenmesine ve azaltılmasına yönelik önemli faaliyetler olarak değerlendirilmektedir.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı eski eser kaçakçılığı ile mücadele çalışmaları kapsamında; Kültür ve Turizm Bakanlığı ile birlikte hayata geçirilen “Aranan Kültür Varlıklarımız” isimli projeyi geliştirerek 81 İl Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüklerinde aranan eski eserlerin ayırt edici özellikleri hakkında doğru, detaylı ve hızlı bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır (“EGM KOM D.B. Raporu”, 2010, s. 85).

Özellikle son yıllarda sikke ve heykelcikten oluşan imitasyon eserlerin piyasaya sürülmesiyle yaygınlaşan eski eser dolandırıcılığı suçlarıyla mücadele edebilmek amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından, sürekli taklidi gerçekleştirilen eski eserlerin dijital ortamda mukayesesinin yapılabilceği bir veri tabanı oluşturulmuştur.

İnternet üzerinden de gerçekleştirilen eski eser kaçakçılığı ile daha etkin mücadele edilmesi amacıyla bu suçun 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” da sayılan katalog suçları arasında yer almasına ilişkin gerekli hukuki düzenlemelerin yapılabilmesi için ilgili kurumlarla irtibata geçilmiştir (“EGM KOM D.B. Raporu”, 2010, s. 85).

Bu çalışmalara ilave olarak, personelin uzmanlaşmasına yönelik eğitim faaliyetlerine kararlılıkla devam edilmektedir. Bu kapsamda, 81 İl kaçakçılık birimleri personeline eski eser kaçakçılığı ile mücadele eğitimleri verilmektedir. Ayrıca eski eser kaçakçılığı ile mücadele birimlerinde arkeolog polislerin görevlendirilmesi sağlanmaktadır. Eski eser kaçakçılığı ile mücadelenin uluslararası boyutu da Interpol-Europol-Sirene Dairesi Başkanlığı aracılığıyla ve Türkiye ile işbirliği içerisinde bulunan ülkelerin Polis irtibat görevlileri ile yürütülmektedir.

Çevre Etiği Yaklaşımlarının Eski Eser Kaçakçılığı İle Mücadele Eden Polis Teşkilatı Açısından Değerlendirilmesi

Çevre sorunlarının başlıca nedeni insan-doğa arasındaki ilişkiler olmakla birlikte insanın doğaya ve diğer insanlara karşı sergileyeceği tutum ve davranışlarını yönlendiren etik anlayışların Kılıç'a göre (2008) değişmesi ile çözümlenmesi gerekmektedir. Günümüzde toplumları yönlendiren insan merkezli etik yaklaşımıdır. Bu yaklaşım doğa ve insan arasındaki problemlere tek taraflı bakmaktadır (Aktaran Mahmutoglu, 2008, s.109).

Karaca (2008) çevre düzeninin olmadığı, doğanın tahrip edildiği bir yapıda insanın gerçek anlamda mutlu olamayacağını savunur. Kamu düzeni ve güvenliğini sağlayan polis, sorumluluk sahasında bulunan çevre ve çevreye ait değerlerin korunmasından da sorumludur. Suç öncesi ve suç sonrası görevleri bulunan polisin çevreye ait değerler içinde bulunan eski eserlere karşı işlenen suçlarla mücadelesini, fiilin oluşturduğu neticeye göre değerlendirme yapılan yararçı (utiliteryan) etik kuramına göre algılamak gerekmektedir.

Yararçı bir etik kuramı çerçevesinde, çevrede bulunan canlı ve cansız tüm değerleri Kolluk Etik İlkelerinde belirtildiği gibi kamu yararını gözeten bir yapıda polisin özümsemesi ve içselleştirilmesi gerekmektedir. Çevreye ait bütün canlı ve cansız varlıkların öznel değerleri ile birlikte korunması insanı evrensel anlamda huzur ve mutluluğa ulaştıracaktır.

Des Jardins'e göre (2006), etiğin amacı fiil ve davranışlarımıza yön verecek olan ilke ve kuralları meydana getirmek ve savunmaktır. Curi'ye göre (2000); bütün mesleklerin amacı, sonuçta dünyanın ve onun üzerinde yaşayan tüm insanların iyi olmasına ve mutluluğuna katkıda bulunmak ise, herhangi bir mesleğin icra edilmesine ilişkin kuralların içinde "Çevre Etiği" ilkeleri de yer almalıdır. Polislik toplumda can ve mal güvenliği sağlamakla görevli bir meslek olduğuna göre, insanların mutluluğuna katkıda bulunan polisin çevre etiği ilkelerini pratikte mesleğinde uygulaması gerekmektedir.

İnsan merkezli etik yaklaşımında insanı esas alan ve diğer canlı ve nesnelere ilgi alanı dışında tutarken, canlı merkezli etik yaklaşımında insanın dışındaki canlı varlıkları ilgi alanı içinde bulundurur. İnsan ve canlı merkezli etik yaklaşımları polisin eski eser kaçakçılığı ile mücadele sürecine uygun bir bakış açısı değildir. Bu iki yaklaşım yalnız insan veya yalnız insan dışındaki canlı varlıkları ile öncelikle ve özellikle yaşamın merkezine alıyorsa kendisinin dışındaki varlık veya nesnelere bir değeri ve anlamı bulunmamaktadır.

Eski eserlerin, hem tarihsel ve kültürel açıdan yapısal bir değeri hem de insan ve medeniyetlere sağladığı katkılar bakımından da değeri bulunmaktadır. Eski eserler, salt bir yapı olarak algılanmaktan ziyade onu yaşayış, anlayış ve evrensel değeri olan

ekosistemin bütün öğelerini içine alan çevre merkezli etik anlayışı içinde algılanmalıdır. Polisin suçun önlenmesine yaptığı katkı ile çevre ve çevreye ait değerlerin korunmasına yaptığı katkı ile doğru orantılıdır.

Eski eser kaçakçılığının yöntem ve tekniklerine bakıldığında, olayların profesyonelce ve uluslararası düzeyde sürdürüldüğü gözlenmektedir (“EGM KOM D.B. Raporu”, 2011, s.98). Uluslararası düzeyde devam edilen bu süreçte, eski eserlerin bulunduğu çevrenin korunması konusunda polise çevre merkezli etik yaklaşımının benimsenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu yaklaşımın, hem doğayı koruyan hem de insanın mutluluğunu gözeten bir yapıda olması, eski eser kaçakçılığının önlenmesinde polisin yapacağı çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Kolluk etik ilkeleri çerçevesinde görev yapan polisin, eski eser kaçakçılığına karşı yapılan mücadeledeki başarısı; tarihsel çevre ve eski eserler insana karşı nasıl korunabilir? tahribi nasıl önlenir?, eserlerin kaçak alınıp - satılması nasıl önlenir?, insanlar ile çevreleri arasındaki ahlaki ilişkiler nasıl sağlanabilir? sorularına cevap bulması ve bunları mesleğinde gerçekleştirmesi durumunda ispatlanmış olur.

Çevre merkezli yaklaşımın benimsediği, içsel ve özsel değer verdiği cansız nesnelere (eski eserler) korunmasında görevli olan polisin eski eser kaçakçılığının önlenmesinde Curi'nin (2000) ifade ettiği çevre etiği ilkelerini de özümseyen bir yapıya sahip olmasının gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç

Keleş ve Ertan'a göre (2002) çevre etiği yaklaşımları yalnızca davranışlarımızı yönlendiren ilkeleri belirlemekle kalmamakta toplumda düzen ve adaletin zorlama gücünü oluşturan ve bu yönde yaşanabilecek bir alan sağlayan hukuk düzenini de belirlemektedir.

Bir toplumu oluşturan bireylerin davranışlarını ve eylemleri ile ilişkilerini belirleyen etik değerler, toplumun hukuku ile etkileşim içinde olduğu değerlendirilmektedir. Bu etkileşim içinde etik değerler ve hakların ilişkisi yaşanır. Bu ilişki, etik değerlerin hakların dayanağı olduğu gerçeğini ortaya çıkarır. Çevre etiğinde ortaya çıkan yeni fikirler, ilkeler ve kurallar zaman içinde çevre hukukunda da kullandığımız ve pozitif hukuk metinlerine girmiş hukuk kurallarına dönüşür (Keleş & Ertan, 2002, s.200).

Eski eser kaçakçılığının önlenmesinde görev ve sorumlulukları olan polisin suça karşı yaptığı mücadelenin hukuki normlar içinde yapılması gerekmektedir. Tarihsel ve kültürel değerlerin gelecek nesillere en iyi şekilde aktarılmasının yolu onları korumak ve bu değerlere zarar verenleri yakalayıp adalete teslim etmektir.

Şüphesiz polisin bu görevlerini etik değerler çerçevesinde bireyin hak ve özgürlüklerini dikkate alarak yapmasının önemi yaşadığımız yüzyılda daha iyi anlaşılmaktadır. Kolluk etik ilkelerinde temel görevleri belirtilen polisin çevre etiği yaklaşımlarından birisi

olan çevre merkezci etik anlayışını bu suçla mücadele ederken değerlendirerek kullanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Meslek etiği ilkeleri çerçevesinde, 24.10.2007 tarihinde yürürlüğe giren Kolluk Etik İlkelerinin ikinci maddesinde “Kolluk birimleri, görev ve hizmetin yerine getirilmesinde hukukun üstünlüğü, kamu yararını gözetme, tarafsızlık, katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik, hizmetin sonucuna odaklılık ve sürekli gelişim ilkelerini esas alır.” hükmü bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Konseyi Kolluk Etik İlkeleri Rehberi referans alınmak suretiyle hazırlanmış olan Kolluk Etik İlkeleri çerçevesinde görev yapan polisin yukarıda belirtilen hüküm gereğince eski eser kaçakçılığına karşı yaptığı mücadele çevre merkezli bir çevre algısının oluşturduğu bir yaklaşımın hem doğayı koruyan hem de bireyin mutluluğunu gözetken bir yapıda olmasının gerekliliği bugün daha iyi anlaşılmaktadır.

Günümüzde değişen ve gelişen teknolojinin beraberinde getirdiği yeni suç türlerine karşı yeni önleme stratejilerinin oluşturulması gereklidir. Polis teşkilatının geliştireceği önleme stratejilerinin hizmet içi eğitim programları ile personeline aktarılmalıdır. Eski eserlerin bulunduğu çevrenin korunması ve eski eser kaçakçılığının önlenmesinde, Kaçakçılık birimlerinde görevli polisler hizmet içi kurslarda, konu ile ilgili akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, diğer kamu görevlilerinin katılımı ile uygulamalarda aksaklık ve problemler tespit edilerek yeni projeler

oluşturulabilir. Polisin eğitiminde çevre etiği ve tarihsel çevre eğitiminin temel amacı; birey olarak polisin çevresini bir bütün olarak kavraması, çevre ile ilgili konularda bilinçli ve duyarlı olması, sorumluluk sahibi, katılımcı bir yurttaş ve yasa uygulayıcısı olarak yetiştirilmesidir.

Polis Teşkilatının çevre merkezli etik anlayışını kolluk etik ilkeleri çerçevesinde yoğurarak eski eser kaçakçılığının önlenmesinde yapacağı çalışmalara katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kaynakça

Akkuş, Z. (2009). *Türkiye’de Eski Eser Kaçakçılığının Önlenmesinde Ortaya Çıkan Sorunlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Changeus, J. P. (1993). *Etiğin doğal kökenleri*. İstanbul:Mavi Ada.

Curi, K. (2000). Çevre Etiği: Meslek Etiğinde Yeni Bir Boyut. Harun Tepe (Ed.), *Etik ve Meslek Etikleri* içinde (s.67-75). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu.

- Çal, H. (1991) Türkiye’de Cumhuriyet Devri Taşınmaz Eski Eser Tahribatı ve Sebepleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 364, 353-358.
- Çobanoğlu, N., Demirbaş, G. (2003). Biyoetik Yaklaşımların Uygulamalı Etiğe Yansımaları. *Uluslararası Katılımlı 3.Ulusal Tıp Etiği Kongresi, Kongre Kitabı-1*. Bursa: Özhan.
- Çobanoğlu, N. (2009). *Kuramsal ve Uygulamalı Tıp Etiği*. Ankara: Eflatun.
- Çobanoğlu, N., Ergün, T. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (1), 97-123.
- Des Jardins, J. F. (2006). *Çevre Etiği Çevre Felsefesine Giriş*. R. Keleş (Çev.). Ankara: İmge.
- Efe, T. (2004). *Türkiye’de Eski Eser Kaçakçılığının Önlenmesinde Çevre Politikalarının İrdelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı. (2010). *Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı 2009 Raporu*. Ankara: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı.

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı. (2011). *Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı 2010 Raporu*. Ankara: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı.

Ertan, K. A. (1998). Çevre Etiği. *Amme İdaresi Dergisi*, 31 (1),125-139.

Ertan, B. (2004). 2000’li Yıllarda Çevre Etiği Yaklaşımları ve Türkiye. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 93-108.

İnal, K. (1996). Sosyalist Etik. *Gelecek*, 1 (3), 43-44.

Karaca, C. (2008). Çevre, İnsan ve Etik Çerçevesinde Çevre Sorunlarına ve Çözümlerine Yönelik Yaklaşımlar. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 12 (1), 19-33.

Karaduman, H. (1999). *Eski Eser Kaçakçılığı. 1998 Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları*. Ankara: Plaka.

Karaduman, H. (2007). *Türkiye’de Eski Eser Kaçakçılığı*. Ankara: ICOM Türkiye Milli Komitesi.

Keleş, R., Hamamcı, C. (2002). *Çevrebilim*. Ankara: İmge.

Keleş, R., Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge.

Keleş, R., Ertan, B. (2002). *Çevre Hukukuna Giriş*. Ankara: İmge.

Kılıç, S. (2008). *Çevre Etiği*. Ankara: Orion.

Kuçuradi, İ. (1999). *Etik*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu

Kuçuradi, İ. (2000). *Felsefi Etik ve Meslek Etikleri*. Harun Tepe (Ed.), *Etik ve Meslek Etikleri* içinde (s.17-35). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu

Leopold, A. (1987). *A Sand Country Almanac: Sketches Here and There*. Oxford: Oxford University Press.

Mahmutoğlu, A. (2009). *Kırsal Alanda Çevre Sorunlarına Etik Yaklaşım: Kırsal Çevre Etiği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Naess, A. (1973). The Shallow and the Deep, Long-Range Ecology Movement. A Summary, *Inquiry* 16, 95-100

Özdoğan, M. (2001). *Türk Arkeolojisinin Sorunları ve Koruma Politikaları*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat.

Özel, S. (1998). Kültür Varlığı Tanımı. *Uluslararası Alanda Kültür Varlıklarının Korunması*, s.6-12, İstanbul: Alkim.

Pieper, A. (1999), *Etiğe Giriş*, İstanbul: Ayrıntı.

Schweitzer, A. (1966). *The Teaching of Reverance for Life*, Holt, Rinehart and Winston, New York.

Ünder, H. (1996). *Çevre Felsefesi*. Ankara: Doruk.

Ünder, H. (1997). *Çevre Ahlakı Anlayışları ve Çevre Eğitiminde Perspektifler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. 1-25.

Yeter, E. (2001). Kültürel Değerlerin Korunmasında Yerel Yönetimlerin Rolü ve Sorumluluğu. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 10 (1), 51-61.

Yiğit, V. (2007). Doğa Felsefesi ve Çevre Etiği. Yeşil Ufuklar Dergisi <http://vuralyigit.com/wp-content/uploads/2008/02/doga-felsefsi.doc>. (Mayıs 2012’de erişildi).

YAZARLAR HAKKINDA

Zafer AKKUŞ; Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalında doktora öğrencisi olup, “Tarihsel ve Kültürel Çevrelerin Korunmasında Polis Teşkilatının Eğitimi” konulu tez çalışmasını sürdürmektedir. Halen Emniyet Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı’nda 4.Sınıf Emniyet Müdürü olarak görev yapmaktadır.

Erişim: zafer.akkus@hotmail.com

Tamer EFE, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalında doktora öğrencisi olup, “Kosova’da Osmanlı Sivil Mimari Örneklerinin Işığında Kültürel Mirasın Korunması” konulu tez çalışmasını sürdürmektedir. Halen Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığında Emniyet Amiri olarak görev yapmaktadır.

Erişim: efetam@hotmail.com

Prof.Dr. Nesrin ÇOBANOĞLU (MD, PhD); Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Etiği ve Tıp Tarihi Ana Bilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır. Tıp doktoru olup, Kamu Yönetimi Uzmanlığının yanı sıra, Tıp Tarihi ve Etik alanlarında doktora sahibidir. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktora dersleri vermektedir. Gazi Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü yapmıştır. Kitapları ve çok sayıda ulusal, uluslararası bilimsel yayını vardır. Biyoetik Derneği ve Türkiye Felsefe Kurumu da aralarında olmak üzere birçok ulusal ve uluslararası bilim kuruluşlarına üyedir.

Erişim: nesrin.cobanoglu@gmail.com

SUMMARY

Historical and cultural artifacts are the universal values that humanity has and can leave for the next generations. Turkey, which has

hosted many civilizations, is a country rich for historical artifacts. In such a century when destruction of historical and cultural sites continues, crimes against historical artifacts are increasing. The Police Organization is combating smuggling of historical artifacts since its establishment.

Today police personnel, who work like security engineers, need to have an ethical approach focusing on environment like the other organizations of the community, and to acquire a behavioral change for a healthy, livable and sustainable natural and cultural environment in order to provide conscious and effective contributions in the solution of environmental problems.

The purpose of making the police personnel acquire an environmental ethical approach is to make them evaluate any case and problem they encounter during their duties according to the environmental studies and demonstrate a moral, constructive, critical, proactive and operational behavior.

To achieve an effective and determined fight against smuggling of historical artifacts, the efforts in the national and international level should be carried out by the competent authorities in a certain strategy and plan and in close cooperation and solidarity, in accordance with ethical values. In this respect, adopting environmental ethics is considered very important in conducting successful operations against smuggling of historical artifacts.